

Zenithgebouw
Koning Albert II-laan 37
1030 BRUSSEL
www.vaph.be

INFONOTA

Aan: multifunctionele centra voor kinderen en jongeren met een
handicap

11/05/2020

INF/20/118

Contactpersoon Lander Huygens, Ann Van den Abbeele

E-mail avf@vaph.be, beleid@vaph.be

Telefoon {telefoon contactpersoon}

Bijlagen 0

Doorstart van de multifunctionele centra voor kinderen en jongeren met een handicap

Geachte mevrouw of heer,

Vanuit de zorgaanbieders en de gebruikers van VAPH-ondersteuning komt steeds nadrukkelijker de vraag om duidelijkheid te krijgen over wanneer een geleidelijke doorstart mogelijk zal zijn van de diverse werkvormen, en hoe die dan veilig kan gebeuren. Daarnaast zal, ingevolge de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad, vanaf 18 mei het onderwijs gedeeltelijk opnieuw opstarten. Ook dat zal hoe dan ook een effect hebben op de werking van de MFC's.

Rekening houdend met het ruimere kader dat vanuit de projectgroep Richtlijnen en de Taskforce COVID-19 Zorg werd geïntroduceerd en op basis van de verwachtingen inzake een spoedige doorstart van bepaalde deelwerkingen in de sector voor personen met een handicap, vindt u hierbij de richtlijnen voor de deelwerkingen dagopvang en residentiële opvang binnen het MFC. Wat ambulante en mobiele begeleidingen betreft, verwijzen we naar de reeds verspreide [infonota INF/20/117](#).

We begrijpen dat er ook vraag is naar versoepeling van de regels voor de residentiële opvang voor

volwassenen. Het VAPH en de Taskforce COVID-19 Zorg werken ondertussen ook aan een geleidelijke en voorzichtige versoepeling van de maatregelen voor residentiële opvang en ondersteuning voor meerderjarige personen met een handicap. Het VAPH streeft ernaar om dit zo snel mogelijk voor te leggen aan de Taskforce.

1. Algemene principes bij de doorstart

Sinds medio maart 2020 werd de werking en dienstverlening in de sector personen met een handicap drastisch ingeperkt met de maatregelen ter bestrijding van COVID-19. **Vanaf 18 mei 2020** kunnen die beperkende maatregelen enigszins versoepeld worden en **is een gedeeltelijke en geleidelijke doorstart van de werking en dienstverlening mogelijk.**

We benadrukken dat met deze nota een **algemeen kader** gecreëerd wordt dat **de essentiële randvoorwaarden** beschrijft die vervuld moeten zijn om op een veilige manier de zorg en ondersteuning voor personen met een handicap opnieuw op te starten.

We geven hierbij aan

- **vanaf wanneer** (ten vroegste),
- **welke deelfacetten** van de werking en dienstverlening opgestart kunnen worden,
- onder welke **voorwaarden**.

Elke individuele organisatie maakt binnen dit algemeen kader zelf de afweging wanneer een feitelijke (gedeeltelijke) doorstart van de werking en dienstverlening opnieuw mogelijk is. Iedere organisatie kent immers een eigen context en eigen omstandigheden en zal dus een haalbare vertaling moeten maken van de algemene richtlijnen naar die specifieke situatie. Een goed evenwicht tussen zorg en veiligheid staat daarbij voorop. De handvatten uit het ethisch kompas dat bezorgd werd aan de organisaties in functie van de bezoekenregeling, kunnen ook hierbij een houvast bieden.

We zijn ervan overtuigd dat, mits de nodige voorzorgen, een voorzichtige en geleidelijke doorstart kan gebeuren. We gaan er dan ook van uit dat elke organisatie, met inachtneming van de veiligheidsmaatregelen, ook effectief stappen zet naar een uitbreiding van de dienstverlening.

Zoals in elke stap in de exit-strategie gaat het om een tijdelijke situatie. Evaluatie en bijsturing zijn steeds mogelijk.

Ondanks dit kader voor een doorstart zal het **niet mogelijk zijn om voor alle kinderen tegelijk opnieuw dagopvang of verblijf aan te bieden**. We blijven erop aandringen dat er voor die jongeren en hun gezinnen **een actief aanbod van alternatieve ondersteuning op afstand** wordt voorzien.

De beslissing van de Nationale Veiligheidsraad om het onderwijs gedeeltelijk op te starten, heeft een belangrijk effect op de doorstart van de MFC's. Voor de MFC's is daarbij de afstemming met Onderwijs cruciaal.

Scholen maken op dit moment ook heropstartplannen op. Zij besteden daarbij aandacht aan veiligheid (risico-analyse), de beschikbare capaciteit en het bepalen voor welke leerlingen de heropstart in eerste instantie zal gebeuren. Vanuit het beleidsdomein Onderwijs is aan scholen gevraagd om voldoende overleg te hebben en gezamenlijke inspanningen te leveren met de welzijnsvoorzieningen.

Binnen onderwijs is er een [Draaiboek voor heropstart van de lessen van de basis- en secundaire scholen](#) dat regelmatig geüpdatet wordt. Daarin vindt u de algemene richtlijnen voor scholen, maar ook specifieke delen over buitengewoon onderwijs (p. 24 en verder) met specifieke aandacht voor het leerlingenvervoer.

De situatie is echter erg verschillend van MFC tot MFC. In een aantal MFC's is er een zeer sterke binding tussen het MFC en één school, vaak op dezelfde campus. Bij andere MFC's zijn de kinderen en jongeren gespreid over een groot aantal scholen. Ook hier zullen we dus een algemeen kader moeten meegeven, waarbij de concretisering hoe dan ook vorm moet krijgen afgestemd op de eigen situatie, soms zelfs tot op cliëntniveau, en dit in overleg met de betrokken onderwijsinstellingen. Die afstemming wordt uiteraard complexer bij een groter aantal betrokken scholen. Besteed zeker ook aandacht aan uw cliënten die naar scholen voor gewoon onderwijs gaan.

De Vlaamse overheid voorziet in een **'startpakket' aan chirurgische mondmaskers en handalcoholgel**, zodat er voldoende materiaal voorhanden is bij de uitbreiding van de dienstverlening. De chirurgische mondmaskers zijn niet bedoeld om in te zetten waar een textielen masker volstaat. Van cliënten wordt verwacht dat ze maximaal zelf instaan voor een mondmasker.

We vragen elke organisatie **een 'plan voor doorstart'** te maken, inclusief een gedegen risico-analyse. Met dat plan gaat de organisatie na wat de mogelijkheden zijn op het vlak van personeel en infrastructuur, hoe en vanaf wanneer de vooropgestelde randvoorwaarden ingevuld kunnen worden, hoe er gecommuniceerd zal

worden naar het personeel en de gebruikers ... De organisatie gaat ook na in hoeverre er op een veilige en verantwoorde manier activiteiten met externe partners kunnen opgenomen worden.

In het plan van doorstart wordt er een **apart luik** ingebouwd **voor de samenwerking met de onderwijsinstellingen** (die al met dergelijke plannen aan de slag zijn). Dit luik krijgt in de mate van het mogelijke vorm in overleg met de betrokken scholen. Een gedeelde risico-analyse geniet de voorkeur. De organisatie bespreekt het plan met het betrokken personeel via overleg met de werknemersvertegenwoordiging (de CPBW/vigerende sociale overlegkanalen/alle personeel). Bij de uitwerking van het plan wordt de preventie-adviseur ingeschakeld. Er wordt daarbij ook rekening gehouden met de richtlijnen van [de federale generieke gids](#).

Het plan en de uitvoering ervan worden, in overleg met betrokken scholen, **periodiek geëvalueerd en bijgestuurd** indien nodig.

Opgelet: Bij een ongunstige evolutie van COVID-19 kunnen de versoepelde maatregelen ook opnieuw teruggedraaid worden.

We vragen de organisaties om daarnaast ook **zelf gericht en proactief te communiceren naar de eigen gebruikers en het personeel**. Verwijs daarbij ook steeds naar de informatie die het VAPH aanbiedt:

- de informatie die voor personen met een handicap wordt uitgewerkt, is te raadplegen via: www.vaph.be/maatregelen-corona-personen-met-handicap;
- de digitale VAPH-nieuwsbrief: wie zich abonneert krijgt hem standaard 1 keer per maand in zijn mailbox, of vaker in bijzondere tijden als deze coronacrisis. Abonneren kan via www.vaph.be/nieuwsbrief.

Naar aanleiding van deze infonota INF/20/118 wordt eerstdaags ook een [mededeling voor gebruikers van de multifunctionele centra op de VAPH-website gepubliceerd](#).

De **helpdesks van het VAPH** blijven beschikbaar om de vragen te beantwoorden:

- vragen van organisaties: avf@vaph.be of 02 249 36 66
- vragen van budgethouders: budgetbesteding@vaph.be of 02 249 30 00

Voor specifieke **vragen inzake school en onderwijs** kunt u terecht op www.onderwijs.vlaanderen.be of bij het callcenter Onderwijs & corona op het nummer 02 553 27 46. Elke dag van 8 tot 17 uur.

2. Doorstart van het MFC

2.1 WANNEER?

Vanaf **18 mei 2020** is een gedeeltelijke en voorwaardelijke doorstart van het MFC mogelijk, zowel voor de schoolaanvullende en schoolvervangende dagopvang als voor de residentiële capaciteit, maar dat onder strikte voorwaarden.

2.2 WAT?

Volgend aanbod van de MFC's kan deels en voorwaardelijk opnieuw opgestart worden:

- Ambulante en mobiele ondersteuning vanuit het MFC
- Schoolvervangende dagopvang
- Schoolaanvullende dagopvang
- Verblijf

Voor de doorstart van ambulante en mobiele begeleiding verwijzen we naar de reeds verspreide [infonta INF/20/117](#).

2.3 ONDER WELKE VOORWAARDEN?

Doorstart van de ondersteuning **kan niet voor personen met acute symptomen van de bovenste of onderste luchtwegen** (hoesten, niezen, keelpijn, hoofdpijn, koorts): voor hen is geen dagopvang mogelijk, en ze kunnen niet heropgenomen worden in de functie verblijf (uitgezonderd opnames na gerechtelijke beslissingen en van kinderen en jongeren in bijzonder onveilige situaties). **Ondersteuning op afstand** (telefoon, online gesprek) kan wel en wordt ten zeerste **aanbevolen**.

Tijdens alle activiteiten geldt het principe van social distancing (min. 1,5 meter) en respecteert elke deelnemer (cliënt en begeleider) de algemene voorzorgsmaatregelen met betrekking tot hygiëne. Als omwille van verzorging of assistentie geen afstand kan bewaard worden, moet het personeel het nodige beschermingsmateriaal aanwenden.

Het is de verantwoordelijkheid van de dienst of voorziening om de infrastructuur aan te passen en om beschermingsmateriaal te voorzien. Het is de verantwoordelijkheid van iedere persoon om de basisregels toe te passen. De gebruikers worden verondersteld om maximaal zelf in mondmaskers te voorzien.

Bij kinderen en jongeren die zelf symptomen vertonen van COVID-19 of verblijven in een gezin met iemand een (vermoeden van) besmetting met COVID-19, moet u rekening houden met [de richtlijnen van Sciensano](#), en dat zowel voor de dagopvang als voor het verblijf.

2.4 PRINCIPES VOOR HEROPSTART SCHOOLAANVULLENDE EN SCHOOLVERVANGENDE DAGOPVANG

Bekijk in eerste instantie **voor welke kinderen/jongeren de situatie zal wijzigen vanaf 18 mei door de opstart van het onderwijs**. Maak duidelijke afspraken met de school wie voor welke opvang en activiteit zal instaan. Maak op basis daarvan een overzicht op inzake welke leerling in welke opvang en activiteit terecht moet of kan komen binnen de dagopvang van het MFC.

Ook **voor kinderen die nog niet onmiddellijk terug naar school gaan**, kan binnen de mogelijkheden van het MFC bekeken worden of er dagopvang kan aangeboden worden. Daarbij wordt nagegaan voor welke thuissituaties de druk het hoogst is, en de dagopvang het meest aansluit bij de noden van de minderjarige en zijn context. Er kan echter ook gewerkt worden met deeltijdse dagopvang, en eventueel een systeem van afwisseling. Als er afwisselend verschillende kinderen worden opgenomen in dagopvang, is het aangewezen de groepssamenstelling te behouden (bv. dezelfde 20 kinderen maandag en woensdag, en een andere groep kinderen dinsdag en donderdag). **Als er nog geen dagopvang kan geboden worden, blijven we erop aandringen dat er verder geïnvesteerd wordt in begeleiding op afstand.**

Bij opstart van de dagopvang:

Neem **voorafgaand telefonisch contact** met de ouders:

- Peil naar het optreden van ziektesymptomen (van de jongere en van het inwonende netwerk). Als de jongere of iemand behorende tot het inwonend netwerk ziektesymptomen vertoont, gaat de dagopvang niet door (zie punt 2.3.) en wordt begeleiding voorzien via alternatieve methoden.
- Maak duidelijke afspraken over de samenhang met de aanwezigheid op school.
- Maak duidelijke afspraken over wie zal instaan voor het vervoer. Als ouders zelf instaan voor het vervoer, maak dan duidelijke afspraken over de wijze waarop de kinderen aan de school of dagopvang kunnen worden afgezet en opgehaald.
- Bezorg ook aan de ouders en de kinderen (aangepast aan hun kunnen) concrete richtlijnen omtrent hetgeen van hen verwacht wordt.

Voor de **organisatie van de opvang** zelf:

- De lokalen moeten voldoende ruim zijn zodat de regels van social distancing kunnen gerespecteerd worden.
- Maak in de mate van het mogelijke afspraken met de school zodat de contactbubbel van kinderen en jongeren die gebruik maken van de functie verblijf, niet doorbroken wordt. Dat is uiteraard enkel te organiseren als er een nauwe verbondenheid is met de school of scholen.
- Een optie is om in het MFC de opsplitsing in contactbubbels te maken tussen de kinderen en jongeren die van thuis uit schoollopen en kinderen en jongeren die vanuit het MFC deelnemen aan het onderwijs.
- Bespreek met de school of er onderwijs kan doorgaan op de locatie van het MFC, waardoor de verplaatsing naar de school kan vermeden worden.
- Houd in ieder geval in de eigen dagopvang maximaal de werking voor de kinderen en jongeren in verblijf apart van de andere kinderen en jongeren.
- Houd met het al dan niet hervatten van de school voor ieder kind of jongere rekening met de kwetsbaarheid, en maak samen met het netwerk en de behandelende arts een afweging tussen de voordelen van het schoollopen en het risico als het kind of de jongere zou besmet raken.

[Meer gedetailleerde informatie rond hygiënemaatregelen en maatregelen rond infrastructuur en werkomgeving.](#)

2.5 PRINCIPES VOOR HEROPSTART FUNCTIE VERBLIJF

We blijven ervan uitgaan dat er voorlopig **zo weinig mogelijk transferten tussen de residentiële opvang en de thuissituatie** gebeuren. In het kader van de schoolhervatting is het echter waarschijnlijk dat sommige kinderen weer naar school willen gaan maar dat dat alleen mogelijk is als ze ook gebruik kunnen maken van de functie verblijf, meestal omdat de afstand tussen hun woonplaats (thuis) en de school te groot is. Daarnaast is de opvangsituatie van sommige kinderen en jongeren thuis niet lang meer houdbaar, en kan het aangewezen zijn om de druk zo snel mogelijk te verminderen.

Bij **de start van de uitbreiding van de functie verblijf**:

- Ga na wat de capaciteit is die haalbaar is, zowel naar personeel als naar lokalen. Houd er rekening mee dat de gemeenschappelijke lokalen voldoende ruim moeten zijn om de regels van social distancing te respecteren. Als omwille van verzorging of assistentie geen afstand kan bewaard worden, moet het personeel het nodige beschermingsmateriaal aanwenden.
- Houd rekening met de eventuele inzet van personeel in de volwassenenzorg en ga na of het

personeel dat eventueel tijdelijk werd ingezet in de volwassenenwerking, opnieuw beschikbaar kan zijn voor de MFC-werking.

- Maak goede afspraken met de betrokken school of scholen: wat is voor hen mogelijk en vanaf wanneer, wie voorziet in welke opvang ...? Noch voor de school, noch voor het MFC is het werkbaar als tijdens de opstart wordt vastgesteld dat de continuïteit van ondersteuning niet kan gewaarborgd worden.
- Houd bij de uitbreiding van het verblijf rekening met de kwetsbaarheid van de contexten die een vraag indienen en waarbij een aanbod van verblijf het meest aansluit bij de huidige noden.

Voor **de organisatie van het verblijf** zelf:

- Bij een **nieuwe opname** in een collectieve voorziening wordt het kind of de jongere, volgens de [nieuwe richtlijnen van Sciensano](#), **getest**. Indien de opname omwille van de integriteit van de betrokken jongere een opname toch niet kan uitgesteld worden, verblijft de positief geteste jongere minstens 14 dagen in druppel-contactisolatie op de kamer (of cohorte), te tellen vanaf de start van de symptomen. De druppel-contactisolatie kan gestopt worden na 14 dagen tenzij er nog COVID-19-symptomen zijn. Dan duurt de isolatie langer dan 14 dagen, namelijk tot de symptomen van COVID-19 verdwenen zijn, vastgesteld door de arts. Als een jongere negatief test, wordt hij na 5 dagen opnieuw getest. Tot de resultaten van de tweede testing gekend zijn, wordt er extra toegezien op de gezondheidstoestand en de toepassing van preventieve en hygiënische maatregelen.
- Kinderen en jongeren die opgenomen worden, kunnen niet ieder weekend naar huis. Om meerdere kinderen de kans te geven om tijdelijk gebruik te maken van de opvang, kan gewerkt worden met grotere tijdsblokken, bijvoorbeeld van drie weken, waarna het kind naar de thuissituatie kan teruggaan als dat gewenst en haalbaar is. Deeltijdse opvang (een beperkt aantal dagen per week) is niet mogelijk.
- De werking voor de kinderen die gebruik maken van de functie verblijf, wordt maximaal gescheiden gehouden van de werking voor andere kinderen.
- Houd met het al dan niet hervatten van de school voor ieder kind of jongere rekening met de kwetsbaarheid, en maak samen met het netwerk en de behandelende arts een afweging tussen de voordelen van het schoollopen en het risico als het kind of de jongere zou besmet raken.
- De lokalen moeten voldoende ruim zijn zodat de regels van social distancing kunnen gerespecteerd worden.
- Aan de ouders wordt gevraagd om zelf in te staan voor het vervoer van en naar het MFC, of om extern vervoer in te schakelen. Het MFC mag hier zelf ook initiatief in nemen binnen de beschikbare middelen, maar moet dan ook de regels van social distancing en hygiënische maatregelen

respecteren.

- De richtlijnen voor preventieve en hygiënische maatregelen in collectieve voorzieningen zijn onverkort van toepassing. <https://www.vaph.be/documenten/algemene-preventieve-en-hygiënische-maatregelen-voor-residentiële-voorzieningen>

3. Aanvullende richtlijnen

De geleverde prestaties worden gewoon verder geregistreerd in de GIR.

Als de combinatie PAB en MFC wijzigt, moet de budgethouder een aanvraagformulier voor wijziging van de combinatie indienen bij het VAPH.

James Van Casteren
Administrateur-generaal